

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk

Advies nr.189 van 11 december 2015 betreffende de Codex over het welzijn op het werk (D179)

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

De Minister van Werk heeft op 13 april 2015 de ontwerpen van besluit die de Codex over het welzijn op het werk vormen/uitmaken voor advies van de Hoge Raad PBW overgemaakt aan de Voorzitster van de Hoge Raad.

De Minister heeft gevraagd een advies te geven binnen de vier maanden.

Het Uitvoerend Bureau van de Hoge Raad heeft op 12 mei 2015 kennisgenomen van deze ontwerpen van besluit.

Het Uitvoerend Bureau heeft beslist een commissie ad hoc D179 op te richten om het advies van de Hoge Raad voor te bereiden en deze commissie te laten vergaderen op 24, 25 en 26 augustus 2015.

De CAH D179 heeft vergaderd op 24 en 25 augustus 2015 en de vergadering van 26 augustus 2015 werd geannuleerd wegens de vordering van de besprekingen op 24 en 25 augustus 2015.

Het Uitvoerend Bureau is tijdens zijn bijeenkomst op 8 september 2015 verdergegaan met de voorbereiding van het advies.

Na de vergaderingen van de CAH en van het Uitvoerend bureau heeft de administratie enerzijds verbeteringen (errata) opgesteld voor de Codex en anderzijds een nieuwe versie van de ontwerpen van koninklijke besluiten die de codex vormen waarin de errata werden opgenomen, opgesteld. Zowel de errata als de nieuwe versie van de ontwerpen van de koninklijke besluiten werden per mail overgemaakt aan de leden van het Uitvoerend bureau op 10 november 2015 en besproken tijdens de vergadering van het Uitvoerend bureau van 11 december 2015.

Tijdens zijn bijeenkomst op 11 december 2015 heeft het Uitvoerend Bureau beslist de nieuwe versie (november 2015) van de ontwerpen van koninklijk besluit die de Codex over welzijn op het werk uitmaken voor advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad op 11 december 2015.

TOELICHTING
(AAN DE HOGE RAAD OVERGEMAAKT)

De coördinatie van de verschillende besluiten die sinds 1993 werden uitgevaardigd en bekend zijn onder de benaming "codex over het welzijn op het werk", werd aangevat met een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de codex over het welzijn op het werk dat op 18 maart 2009 werd voorgelegd aan het advies van de Hoge Raad PBW en op 2 augustus 2010 aan het advies van de Raad van State.

Gelet op de door deze organen verstrekte adviezen was het aangewezen deze codex over het welzijn op het werk slechts uit te vaardigen, nadat alle resterende koninklijke besluiten waren uitgevaardigd. Dit is thans het geval.

Hoewel de thans aan de Hoge Raad PBW voorgelegde tekst voortbouwt op de vorige versie van de codex van 2008 werden toch een aantal (structurele) wijzigingen aangebracht.

Een eerste belangrijk verschil bestaat erin dat er duidelijk geopteerd wordt voor de uitvaardiging van een nieuwe reglementering zodat alle vorige besluiten worden vervangen en opgeheven.

Dit impliceert dat alle vormvereisten dienen te worden nageleefd.

Dit impliceert eveneens dat na publicatie van de tekst in het Belgisch Staatsblad, ieder die een belang kan aantonen, een vernietigingsberoep bij de Raad van State kan indienen.

Om de impact van een dergelijk beroep in te perken, wordt er voor geopteerd om per groot onderdeel van de codex een apart koninklijk besluit op te stellen.

Alle koninklijke besluiten zullen evenwel op dezelfde dag worden afgekondigd en zullen op dezelfde dag gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad, zodat de codex over het welzijn op het werk in zijn geheel op dezelfde dag in werking treedt.

De hier voorgestelde werkwijze is analoog aan deze die gevolgd werd voor de uitvaardiging van het wetboek voor economisch recht.

Om de toevoeging van nieuwe teksten in de codex te vereenvoudigen vanuit juridisch technisch (legistiek) standpunt, wordt de structuur van de codex met een niveau verhoogd.

Aldus zal de codex bestaan uit 10 boeken, die verder onderverdeeld worden in titels, hoofdstukken en afdelingen en, waar nodig, ook onderafdelingen.

De nummering van de artikelen volgt de logica van de opbouw van de codex.

Het eerste cijfer, dat een Romeins cijfer is, verwijst naar het boek waartoe het artikel behoort.

Het tweede cijfer, dat een Arabisch cijfer is, verwijst naar de titel van het boek waartoe het artikel behoort.

Na een horizontale streep volgt dan per titel een doorlopende nummering.

Zo verwijst artikel I.1-1 naar artikel 1 van boek I, titel 1.

De bijlagen worden op een gelijkaardige wijze genummerd.

De eerste twee cijfers verwijzen naar het boek en de titel, het derde cijfer verwijst naar het nummer van de bijlage.

Zo is bijlage I.1-1 de eerste bijlage bij boek I, titel 1 van de codex.

Alle uitvoeringsbesluiten van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk worden opgenomen in de codificatie, met uitzondering van het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen. Dit koninklijk besluit is immers aan een grondige herziening toe, wat niet kan bereikt worden in het kader van een

codificatie.

In de voorliggende ontwerpen van koninklijk besluit die de codex over het welzijn op het werk vaststellen werden, met het oog op een duidelijke en correcte lezing, een aantal elementen in blauw, groen en rood aangeduid.

Deze kleuren hebben de volgende betekenis:

- blauw: deze bepalingen zijn reeds bij koninklijk besluit goedgekeurd, maar de inwerkingtreding ervan is slechts voorzien op 1 januari 2016;
- groen: deze bepalingen zitten gelijktijdig vervat in een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van diverse bepalingen ten einde deze aan te passen aan de CLP-verordening (het OKB werd reeds aan de Hoge Raad PBW voor advies voorgelegd);
- rood: het betreffen onder meer interne verwijzingen naar andere bepalingen binnen de codex, om kleine aanpassingen aan de tekst van het artikel zelf, of om de verschuiving van artikelen van plaats, en bovendien de door de administratie in november 2015 opgestelde) errata. Het gaat hier en daar over herformuleringen.

De uitgangspunten bij de uitwerking van de codex en de te volgen werkwijze zijn dezelfde als deze vermeld in het advies nr. 140 van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van 17 april 2009, met name op pagina 3 en 4 en op pagina 5 en 6 van dat advies.

II. ADVIES VAN DE HOGE RAAD TIJDENS DE VERGADERING VAN 11 DECEMBRE 2015.

De Hoge Raad PBW geeft een unaniem gunstig advies voor de 10 ontwerpen van koninklijk besluit die de Codex over het welzijn op het werk uitmaken, mits de volgende opmerkingen.

De Hoge Raad geeft dit advies over de laatste versie van de voorgelegde OKB's, waarin de door de administratie in november 2015 opgestelde en overgemaakte tekstcorrecties (errata) opgenomen zijn.

De Hoge Raad maakt volgende opmerkingen:

Algemene opmerkingen betreffende de Codex

- **Beschikbaarheid van de Codex**

De Hoge Raad vraagt voor de eerste publicatie van de nieuwe Codex een uitgave op papier die ter beschikking kan gesteld worden van alle vertegenwoordigers van de werknemers in de comités PBW zoals dat in het verleden het geval was.

Dit zal ook de werkgevers helpen bij hun verplichting om alle toe te passen reglementering ter beschikking te stellen.

- **Boek over het sociaal overleg**

De Hoge Raad vraagt het behoud van een specifiek boek over sociaal overleg inzake de materie welzijn op het werk zoals dat het geval was in het vorige ontwerp over de Codex (2008). Die structuur wordt ook gebruikt op de website van de FOD Werk.

- **Verwijzingen naar basisregels schrappen**

De Hoge Raad vraagt de schrapping van de verwijzingen naar de basisregels voor preventie (« onverminderd de bepalingen ... »).

De schrapping van de verwijzingen volgt de logica van de codificering.

Het is in die zin dat de codificatie reeds aanvaard werd tijdens de discussies over het vorige ontwerp over de codex.

Te meer dat vanuit pedagogisch standpunt deze verwijzingen niet noodzakelijk effectief zijn.

Daarom zal het nodig zijn dat dit duidelijk uitgelegd wordt, in het bijzonder in een voorwoord bij de Codex en in de toelichtingen op de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg.

- **Definitie van “preventieadviseur”**

De definitie van “preventieadviseur” was al opgenomen in het vorig ontwerp Codex (2008). Het gaat over een algemene definitie die geen rekening houdt met de discipline van de preventieadviseur noch met waartoe hij behoort (intern of extern).

Het moet duidelijk zijn dat als een artikel in de codex de term “preventieadviseur” vermeldt zonder verdere precisering, dit niet betekent dat de werkgever op om het even welke preventieadviseur een beroep kan doen. Hij moet zich immers altijd houden aan de reglementering in het bijzonder aan die over de opdrachten en de organisatie van de interne dienst.

Het is nochtans nodig om na te gaan of geen enkele dubbelzinnigheid over dit onderwerp kan bestaan.

In sommige gevallen kan het nuttig zijn te specificeren dat het gaat om de preventieadviseur belast met de arbeidsveiligheid.

De Hoge Raad stelt voor de algemene definitie te behouden (reeds aanvaard tijdens de discussies van 2008 – 2009) en eventueel specificeringen toe te voegen in de artikels waar een dubbelzinnigheid of een risico op foutieve interpretatie zou zijn.

- **Probleem van de verwijzing naar normen**

Op verschillende plaatsen wordt er in het ontwerp naar normen verwezen. In de meeste gevallen is de raadpleging ervan niet kosteloos.

De Hoge Raad vraagt dat ofwel:

- de raadpleging van de norm kosteloos wordt gemaakt
- de reglementering een alternatief moet voorstellen voor de raadpleging van de norm (zie KB arbeidsplaatsen, thermische omgevingsfactoren, ...).

- **2 artikels van het ARAB te integreren in de codex**

De Hoge Raad wijst erop dat nog 2 artikels van het ARAB in de Codex moeten geïntegreerd worden

1) Art. 148decies, 1 § 6, van het ARAB –betreffende het recht om staalnemingen en analyses te vragen.

Advies nummer 140 van de Hoge Raad van 2009 over het toenmalige ontwerp van advies vermeldt hieromtrent:

« De opheffing van artikel 148decies 1§6 zou voor gevolg hebben om van de werknemersafgevaardigden en van de arbeidsgeneesheer het recht te ontnemen om staalnemingen en analyses te vragen betreffende wezenlijke aspecten van de arbeidsomstandigheden, onder andere geluid, temperatuur, ioniserende stralingen. In de huidige stand van zaken voorziet de Codex deze mogelijkheid enkel voor chemische agentia en voor trillingen.

De Hoge Raad meent dat deze mogelijkheid moet behouden blijven voor alle domeinen die gedekt worden door artikel 148decies 1 §6 van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming (...) »;

In advies nr 140 van de HRPBW volgde een concreet voorstel *namelijk deze beschikking op te nemen in Titel I, Hoofdstuk IV van de Codex (Algemene beginselen van het beleid betreffende het welzijn bij de arbeid).*

2) art. 54ter van het ARAB over de afzonderlijk tewerkgestelde werknemers (de vraag naar de omzetting van art.45 van het ARAB in de codex werd ook aangehaald in advies nr. 140 van de HRPBW van 2009).

Artikelsgewijze opmerkingen

BOEK I.- ALGEMENE BEGINSELEN

- **definitie van “hoofd van de interne dienst PBW”**

De Hoge Raad vraagt zich af of het niet beter is een definitie van “hoofd van de interne dienst PBW” toe te voegen.

- **Art. I.2-8.– §1.Art. I.2-8, §2, 2de lid** (modellen van een globaal preventieplan)

Betreffend art. .2-8, §2, 2de lid vraagt de Hoge Raad “*de Minister kan opstellen*” door “*de Minister zal opstellen*” te vervangen en “*na advies van de Hoge Raad PBW*” te behouden zoals in het huidige KB welzijnsbeleid al vermeld wordt.

- **Art. I.2-11, 4°** (taken van de leden van de hiërarchische lijn over problemen van psychosociale aard)

De Hoge Raad vraagt zich af of het niet verkieslijk zou zijn om in Art. I.2-11 4° te spreken over “risico’s” in plaats van “problemen”.

- **Art.I.6-5, 4°** (inhoud van verslag over ernstige arbeidsongevallen)

De Hoge Raad vraagt in artikel I.6-5 « *de eventuele andere vastgestelde oorzaken waaronder de oorzaken van psychosociale aard, inzonderheid stress of burn-out veroorzaakt door het werk, conflicten verbonden aan het werk of geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk* », toe te voegen, zoals het in het art.26, §3, 4°/1 van KB welzijnsbeleid, in een punt 4°/1, door het KB van 10 april 2014 RPS, werd toegevoegd.

BOEK III.- ARBEIDSPLAATSEN

- **Art.III.2-20**: instructie in geval van ongeval met elektrische oorsprong

In de Franstalige versie van art.III.2-20 vraagt/stelt de Hoge Raad voor: “*De werkgever hangt op oordeelkundig gekozen plaatsen een instructie uit met betrekking tot de eerste hulp die toegediend moet worden in geval van ongeval met elektrische oorsprong*” te vervangen door : « *L'employeur affiche, dans des endroits judicieusement choisis, une instruction relative aux premiers soins à apporter en cas d'accident d'origine électrique.* ».

BOEK IV.- ARBEIDSMIDDELEN

- **Art. IV.5-12** (steiger - waarschuwingssignalen voor algemeen gevaar, overeenkomstig de voorschriften inzake de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk)

De Hoge Raad stelt voor Art. IV.5-12.- 1ste lid in fine het boek en de titel van de codex te vermelden waarin de signalisatie gereguleerd wordt.

De Hoge Raad vraagt dit overal in de Codex zo te doen, zo kunnen de gebruikers immers onmiddellijk informatie terugvinden.

BOEK V.- FYSICHE AGENTIA

- **Art.V.3-2** (definities)

De Hoge Raad vraagt Art. V.3-2.- te schrappen omdat deze definities al voorkomen in het begin van de Codex.

- **het Belgisch Instituut voor normalisatie (BIN)**

De Hoge Raad merkt op dat het Belgisch Instituut voor normalisatie een nieuwe naam heeft en vraagt deze te vermelden in de codex (o.a. op pagina 13 en 21 van boek V).

BOEK VI.– CHEMISCHE, KANKERVERWEKKENDE EN MUTAGENE AGENTIA

- **Art. VI.1-16, 1ste lid**

De Hoge Raad vraagt de nieuwe Franstalige versie van Art. VI.1-16, 1ste lid (« *Pour l'application de l'article VI.1-15, l'employeur a recours à la substitution, en évitant d'utiliser un agent chimique dangereux par son remplacement par un agent ou procédé chimique qui, dans les conditions où il est utilisé, n'est pas dangereux ou selon le cas est moins dangereux* »)

*pour la sécurité et la santé des travailleurs. ») te vervangen door de huidige formulering van het art.18, 1ste lid van het KB chemische agentia van 21.03.2002 (“*Pour l’application de l’article ... , l’employeur aura recours à la substitution, c’est-à-dire qu’il évitera d’utiliser un agent chimique dangereux en le remplaçant par un agent ou procédé chimique qui, dans les conditions où il est utilisé, n’est pas dangereux ou est moins dangereux pour la sécurité et la santé des travailleurs, selon le cas.*”), die beter begrijpbaar is.*

- **Art.VI.3-7, VI.3-12, VI.3-25**

In de Art. VI.3-7, VI.3-12, VI.3-25 worden “*preventieadviseur en preventieadviseur-arbeidsgeneesheer*” vermeld.

De Hoge Raad vraagt dat verduidelijkt wordt wie met “bevoegde preventieadviseur” bedoeld wordt.

BOEK VII.- BIOLOGISCHE AGENTIA

- **Art.VII.1-17**

De Hoge Raad vraagt om in Art. VII.1-17 het boek en de titel van de codex toe te voegen, , waarin “*de principes voor een goede arbeidsveiligheid en –hygiëne*” te vinden zijn.

- **Bijlage VII.1-6**

De Hoge Raad vraagt te verduidelijken dat “idem” verwijst naar wat boven vermeldt wordt (en niet naar wat ernaast vermeld wordt).

BOEK IX.- COLLECTIEVE BESCHERMING EN INDIVIDUELE UITRUSTING

- **Art. IX.1-16**

De Hoge Raad vraagt in de Nederlandstalige versie van Art. IX.1-16.- te schrijven “*worden gebruikt*” i.p.v. “*zouden worden gebruikt*”.

“Art. IX.1-16.- *De werkgever treft de nodige maatregelen opdat de CBM zodanig ~~zouden~~ worden gebruikt ...”.*

- **Art. IX.1-19, § 2 (controles CBM)**

De Hoge Raad vraagt zich af of, in de Nederlandstalige versie van Art. IX.1-19, § 2, “*bevoegde personen*” door “*deskundige personen*” moet vervangen worden.

- **Art.IX.1-20, §2, 1ste lid**

De Hoge Raad vraagt de Franstalige versie van art. Art.IX.1-20, §2, 1ste lid met de woorden “*compétent en matière de sécurité au travail*” aan te vullen, rekening houdend met de Nederlandstalige versie “*preventieadviseur deskundig op het vlak van arbeidsveiligheid*”.

III. BESLISSING

Het advies aan de Minister van Werk bezorgen.